

Stanowisko Fundacji Panoptykon w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych¹

Projekt ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (dalej: **projekt ustawy**) zakłada istotne zmiany dotyczące systemu wymiany informacji gospodarczych oraz funkcjonowania biur informacji gospodarczej (dalej: **biura**). Fundacja Panoptykon dwukrotnie przedstawiała swoje stanowisko względem założeń projektu ustawy. Poniżej przedstawiamy uwagi dotyczące kluczowych dla projektu ustawy kwestii, które powinny – naszym zdaniem – zostać uwzględnione na dalszym etapie prac legislacyjnych.

1. Informacje o zobowiązaniach przedawnionych

Krytycznie oceniamy proponowane rozwiązania dotyczące postępowania z informacjami o zobowiązaniach przedawnionych. Okres przedawnienia może być znacznie krótszy niż okres 10 lat liczonych od dnia wymagalności roszczenia, po którym wpisy mają być usuwane. Ustawodawca uznał, że po okresie przedawnienia można uchylić się od zaspokojenia roszczeń. W związku z tym nie widzimy dostatecznych argumentów za upublicznianiem informacji na ich temat. Zwłaszcza że ujawnienie wpisu przez biura ma charakter represyjny i stygmatyzujący. Projektodawca wskazuje, że dłużnik będzie miał możliwość dokonania adnotacji, że wiarygodność jest przedawniona. Jednak sam wpis wciąż miałby być ujawniany. Proponowane rozwiązanie nie eliminuje ryzyka nadużyć, na przykład prób wymuszenia realizacji zobowiązań przedawnionych czy rzekomo niezrealizowanych przez firmy windykacyjne pod groźbą umieszczenia wpisu w rejestrze prowadzonym przez biura. Proponowane gwarancje ochrony konsumentów mają więc w istocie charakter iluzoryczny. W związku z tym ponawiamy postulat, by okres w którym można przekazać informacje o roszczeniach do baz prowadzonych przez biura był skoordynowany z okresem przedawnienia konkretnego roszczenia .

2. Warunki przekazywania informacji gospodarczych do biur

Ponawiamy postulat dotyczący zmiany kwoty (200 zł w przypadku konsumentów) pozwalającej na dokonanie wpisu w bazach prowadzonych przez biura. Uważamy, że poziom dolegliwości, jakie mogą spotkać konsumenta w związku z dokonaniem wpisem, jest nieproporcjonalnie wysoki w stosunku do proponowanej wartości wymagalnych zobowiązań. Zwracamy przy tym uwagę, że kwota ta pozostaje na niezmiennym poziomie od czasu uchwalenia w 2003 r. pierwszej ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych. W trakcie prac legislacyjnych nad ustawą z 2003 r. przedstawiano analizy dotyczące przedziałów kwotowych w których występuje największa liczba zobowiązań. Jednak w ciągu ponad 10-letniego okresu obowiązywania ustawy zachodziły m.in. procesy inflacyjne. Ustawodawca uwzględnił to m.in. w prawie karnym,

¹ Stanowisko opracowane przez Jędrzeja Niklasa

podwyższając próg wartości przedmiotu, którego przywłaszczenie wypełnia przesłanki przestępstwa kradzieży. Naszym zdaniem należy dokonać uważnej analizy obecnej struktury występujących zobowiązań i docelowo podwyższyć próg kwotowy pozwalający na dokonanie wpisu w bazach prowadzonych przez biura.

Negatywnie oceniamy również propozycję skrócenia okresu wymagalności zobowiązań, które mogą być przekazane do biur – z 60 do 30 dni. Przyjęcie takiego rozwiązania wpłynie niekorzystnie na poziom ochrony konsumentów: w przypadku zakwestionowania wpisu konsument będzie dysponował znacząco krótszym czasem na przedstawienie swoich racji i kontakt z wierzycielem. Może to w praktyce uniemożliwić skorzystanie z gwarancji, jakie przewiduje projekt ustawy. Propozycja projektodawcy nie uwzględnia m.in. sytuacji losowych czy incydentalnego opóźnienia. Dlatego postulujemy – zgodnie z propozycją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – by zachować aktualnie obowiązujący okres wymagalności pozwalający na dokonanie wpisu.

3. Ochrona dłużnika

Z aprobatą odnosimy się do propozycji wprowadzenia możliwości zgłoszenia przez dłużnika sprzeciwu wobec ujawnienia wpisu o zadłużeniu oraz wprowadzania specjalnej procedury rozpatrywania sprzeciwów. Uważamy jednak, że wymaga ona pewnego doprecyzowania. Przede wszystkim postulujemy, by projektodawca wyraźnie wskazał, iż 21-dniowy termin na złożenie sprzeciwu może być przywrócony w uzasadnionych przypadkach.

Mamy również wątpliwości związane z procedurą rozpatrywania sprzeciwów dotyczących umieszczenia wpisów przez biura. Projekt ustawy wskazuje, że biuro będzie samodzielnie weryfikowało przekazane przez wierzycieli informacje, co do których dłużnik wniósł sprzeciw. Jednocześnie projekt ustawy nie wskazuje, wedle jakich dokładnie kryteriów taka weryfikacja ma się odbywać. Naszym zdaniem kryteria te powinny one zostać doprecyzowane na poziomie ustawy. Dodatkowo uważamy, że dłużnik powinien mieć możliwość zwrócenia się do właściwego organu w sytuacji, w której biuro nie uznaje sprzeciwu za uzasadniony.